

Krav i visselblåsarlagen	Malmö stads reglering	Omdöme	Rekommendationer & förslag på förbättringar	Åtgärder	Tidsperspektiv
Kapitel 1. Verksamheter ska ange vad som utgör missförhållanden samt vem som kan rapportera om vad.	Framgår av Malmö stads riktlinjer för visselblåsarfunktionen	Uppfyllt			
Kapitel 2 och 3. Verksamheter ska ange de rättigheter rapportör har, samt förutsättningar för att omfattas av skyddet. Likväl som att säkerställa att den som rapporterar har rätt till samråd med arbetstagarorganisationer, rätt till skadestånd, under vissa fall, samt arbetsgivarens (verksamhetsutövarens) ansvar att motverka repressalier mot rapportör (eller någon i dess närhet).	Rapportörens rättigheter finns dokumenterade i riktlinjerna. Det anges särskilt att rapportör kan få stöd av säkerhetsfunktionen. Dock saknas: - En samlad sammanställning av rapportörens rättigheter. - Chefers och medarbetares generella åtaganden att motverka repressalier. Av riktlinjerna och funktionens egna arbetsdokument framgår inte hur funktionen och chefer arbetar för att skydda mot repressalier, eller deras roll att vidta åtgärder. Detta bör framgå då Malmö stad har bevisbördan i fall en rapportör uppger att han/hon blivit kränkt.	Förbättra & förfin	Riktlinjerna; 1. Ge en samlad beskrivning av rapportörs rättigheter och skyldigheter. 2. Tydliggör chefers och medarbetares åtaganden att motverka repressalier. 3. Dokumentera funktionens arbetssätt att skydda mot repressalier.	1. Förtydligas i riktlinjer, rutiner och även i information om funktionen. 2. Förtydligas i riktlinjer, rutiner och även i information om funktionen. 3. Förtydligas genom riktade kommunikationsinsatser.	Punkt 1-2 genomförs våren 2026. Kommunikationsinsatserna kommer påbörjas 2025, initialt riktat mot ledningsgrupper. Punkt 3 genomförs i samarbete med kommunikationsavdelningen. Utvärdering av behovet fortsatta kommunikationsinsatser under 2026.
Kapitel 4 anger förutsättningar och kriterier för att en rapport ska anses vara en visselblåsning och hur rapportören därmed omfattas av skydd.	Riktlinjerna anger kriterier för att omfattas av skyddet. Men det är inte tydligt vilka verksamheter som omfattas av riktlinjerna och därmed visselblåsarfunktionen. Riktlinjerna anger att funktionen omfattar stadens förvaltningar och bolag (vilket indirekt innebär samtliga). Men hemsidan och Trumpet anger inte samtliga bolag (se bilaga 3). Kommunstyrelsen bör anta en viljeinriktning och principer för vilka verksamheter som omfattas (särskilt för bolagen): Är det all verksamhet, endast bolag med fler än 50 anställda, vad gäller kring delägda bolag eller verksamheter. Kommunstyrelsen bör också uttala huruvida bolagen har mandat att säga nej till att ingå i funktionen, samt vad som gäller för de bolag som redan har en funktion.	Utveckla	Riktlinjerna: 1. Uppdatera med principer för vilka verksamheter inom Malmö stad som ska ingå i kanalen, vad som gäller för delägda bolag, verksamheternas mandat att säga nej etc. 2. Ange i en bilaga vilka verksamheter som ingår.	1. Förtydligas i riktlinjer. 2. Bilaga till riktlinjerna anger vilka verksamheter som ingår.	Genomförs våren 2026.

<p>Kapitel 5 och 6. Anger när verksamhetsutövare är skyldig att inrätta en kanal. Ansvar att utse behöriga personer som tar emot rapporter. Krav på hur rapporter lämnas, tas emot och bekräftas, samt krav på att dokumentera dessa förfaranden.</p> <p>Avsnittet anger också kriterier för när arbetsgivare kan ha en gemensam funktion, det vill säga dela funktion.</p>	<p>Rutinerna för att hantera rapporter lever upp till lagens krav. Det som kan förtydligas är principer då missförhållanden kan konstateras. T ex. huruvida polisanmälan ska ske, eller om rapportering även ska upprättas i andra verktyg som till exempel Lex Sarah.</p> <p>Staden har enligt lagen rätt att ha en gemensam kanal, vilket staden också har. Enligt riktlinjerna delar stadens förvaltningar och bolag kanalen. Det är bra då det ger förutsättningar för effektiva utredningar så väl som högt integritetsskydd. Som konstaterats ovan behöver dock principerna för vilka som omfattas av funktionen förtydligas.</p> <p>Verksamheternas åtaganden behöver också förtydligas. T ex. ansvaret att utse kontakt- personer som kan agera självständigt. Likväl som den dokumentation verksamheterna ska ha internt för att leva upp till legala krav. Exempelvis ställer ESRS specifika krav på Malmö Stadshus AB att dokumentera och redovisa arbetssätt för att hantera missförhållanden (jmf bilaga 5). Detta bör framgå av riktlinjerna eller av annan dokumentation.</p>	<p>Utveckla</p>	<p>Riktlinjerna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Förtydliga principer för vilka verksamheter som omfattas av riktlinjerna (jämför ovan). 2. Förtydliga verksamheternas åtaganden, t ex att utse kompetenta kontaktpersoner som kan agera självständigt. 3. Förtydliga principer som gäller då missförhållanden kan fastställas, till exempel polisanmälan eller rapportering i enlighet med andra lagkrav (lex Maria). 4. Förbindelse. Förvaltningsdirektör respektive vd rekommenderas underteckna en förbindelse som tydliggör: <ul style="list-style-type: none"> - verksamhetens så väl som direktörens roll och ansvar att hantera missförhållande och förebygga oegentligheter - samspillet mellan verksamheten och visseblåsarfunktionen vid utredningar - hur angivet arbetssätt följs upp och återkopplas (jmf bilaga 5) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Förtydligas i riktlinjer. 2. I riktlinjerna ska det framgå att förvaltningsdirektör/VD utser kontaktpersoner utifrån den kompetensprofil som framgår av riktlinjerna. Kontaktpersonens mandat förtydligas i riktlinjerna. Ansvar vid introduktion av nya kontaktpersoner förtydligas i rutiner. 3. Det framgår redan av riktlinjer och rutiner att verksamheterna själva ansvarar för åtgärder (polisanmälan, arbetsrättsliga åtgärder etc.) med anledning av ett missförhållande. Från och med 2025 överlämnas även utökad information om avslutade ärenden till intern kontroll på stadskontoret. 4. Instämmer inte i att det behövs en förbindelse för förvaltningsdirektörer respektive vd. Verksamhetsansvaret ligger redan i rollen. 	<p>Punkt 1-3 genomförs våren 2026.</p>
--	--	------------------------	---	--	--

Kapitel 7. Anger krav på hur person-uppgifter samlas in och gallras, samt att verksamheten ska begränsa vem/vilka som har åtkomst till uppgifterna.	Malmö stad lever upp till lagens krav. Av riktlinjerna framgår att personuppgifter ska skyddas och gallras. Den externa mottagningsfunktionen (Moll Wénden) har uppgett att de har en etablerad rutin som säkerställer gallring efter 2 år. Skyddet av personuppgifter är väsentligt i arbetet med visseblåsningar. Utifrån det perspektivet vore det en fördel om funktionens egna styrdokument anger hur nya medlemmar introduceras i kraven, samt att funktionen (med ett visst intervall) följer upp om avvikelser skett, samt i så fall rapporterar dessa till kommunstyrelsen och berörd nämnd eller ledning.	Förbättra & förfina	1. Säkerställ att nya medlemmar i visseblåsarfunktionen utbildas i hur personuppgifter ska hanteras innan de tillträder uppdraget. 2. Följ upp med ett visst intervall att personuppgifter skyddas samt att eventuella avvikelser rapporteras till kommunstyrelsen och berörd nämnd eller bolagsstyrelse.	1. Den interna mottagningsfunktionen på stadskontoret ansvarar för att ta fram ett introduktionspaket för nya kontaktpersoner. 2. Inga nya åtgärder. Följ befintliga rutiner för personuppgiftsincidenter.	Punkt 1 genomförs under 2025.
Kapitel 8. Muntliga rapporter ska dokumenteras genom ett protokoll som godkänns av rapportören.	Att muntliga rapporter ska dokumenteras och godkännas framgår av Trumpet. Malmö stad lever därmed upp till kravet. Det hade varit bra om förfarandet med att upprätta protokoll vid muntlig rapportering även framgick av funktionens egna styrdokument.	Uppfyllt	Funktionens egna styrdokument: - Förtydliga hur muntliga rapporter upprättas och dokumenteras.	Redan uppfyllt.	
Kapitel 9. Identiteter ska skyddas och får inte röjas. Den som hanterar ett ärende har tystnadsplikt.	Riktlinjerna anger att identiteter ska skyddas, att sekretesslagstiftningen gäller samt att brottsbalken tillämpas om tystnadsplikten kränks. Detta är mycket bra skrivningar. Liknande skrivningar finns i funktionens egna dokument. I nätverket för kontaktpersoner tas även dessa frågor upp, vilket är mycket bra. Det som kan förfinas är: - Krav på kontaktpersoner att ha kunskaper i sekretesslagstiftning, personuppgiftslagstiftning etc., samt att utbildning i dessa frågor kontinuerligt ges till nya medlemmar. - Rutinerna att följa upp att sekretessen efterlevs.	Uppfyllt	Funktionens egna styrdokument 1. Förtydliga vilka utbildningar eller områden nya medlemmar i funktionen ska introduceras i, innan de tillträder uppdraget. 2. Följ upp förutsättningarna för att tystnadsplikten respekteras. 3. Rapportera risker för avvikelse till kommunstyrelse och berörd nämnd eller bolagsstyrelse.	1. Den interna mottagningsfunktionen på stadskontoret ansvarar för att ta fram ett introduktionspaket för nya kontaktpersoner. 2 och 3: Funktionen utvecklar en gemensam årlig riskanalys med kontaktpersonerna.	Punkt 1 genomförs 2026, punkt 2-3 genomförs 2025.
Kapitel 10. Ansvaret att granska hur verksamheter efterlever lagen har myndigheter utsedda av regeringen. Myndigheterna har rätt att besluta om förelägganden vid avvikelser.	Arbetsmiljöverket utövar tillsyn över Malmö stad. Av riktlinjerna kan gärna framgå att verksamheter ska samarbeta med verket vid en eventuell tillsyn.	Förbättra & förfina	Tydliggör verksamheternas åtagande att samarbeta med Arbetsmiljöverket vid en eventuell granskning.	Förtydligas i riktlinjerna.	Genomförs våren 2026.